

Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság

4.Bhar.198/2020/13. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Budapesten, a 2021. év március hó 9. napján tartott tanácsülés alapján meghozta és kihirdette a következő

v é g z é s t:

A csalás büntette és más bűncselekmény miatt Terheltl ellen indult büntetőügyben a másodfellebbezéseket elbírálva a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2020. év augusztus hó 27. napján kelt 20.Bf.9520/2019/16. számú ítéletét helybenhagyja azzal, hogy a tényállás 2. pontjában szereplő csalás büntette kísérletének minősítésénél a Btk. 373. § (2) bekezdésének *b) pontját* is feltünteti.

A végzés ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] Terheltl vádlottat a Budai Központi Kerületi Bíróság a 2019. év március hó 5. napján kihirdetett 509.B.XXII.824/201739. számú ítéletével csalás büntette [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (4) bekezdés b) pont, 1. tényállási pont] miatt 2 év szabadságvesztésre ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben állapította meg, azonban annak végrehajtását 5 évi próbaidőre felfüggesztette. Határozott a szabadságvesztés esetleges végrehajtása esetén a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról.

[2] A vádlottat csalás büntettének kísérlete [Btk. 373. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont] miatt emelt vád alól felmentette (2. tényállási pont). Kötelezte a vádlottat tanúl magánfél részére kártérítés címén 1.680.000 forint megfizetésére, valamint 100.800 Ft illeték viselésére. Határozott a bűnjelekről, végül kötelezte a vádlottat a bűnügyi költség megfizetésére.

[3] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész a felmentő rendelkezés tekintetében a bűnösség megállapítása végett, továbbá téves minősítés miatt, a büntetés súlyosítása és a polgári jogi összege tekintetében is fellebbezést jelentett be, míg a vádlott és védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés érdekében, valamint a polgári jogi igény tekintetében is fellebbezéssel élt.

[4] A fellebbezések folytán eljáró Fővárosi Törvényszék a 2020. augusztus 27-én kihirdetett 20.Bf.9520/2019/16. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, Terhelt1 vádlott csalás büntettként értékelte cselekményét a Btk. 373. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés bc) pontjára figyelemmel az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő folytatólagosan, társtettesként elkövetett csalás büntettkének minősítette (1. tényállási pont). A vádlott bűnösségét megállapította a Btk. 373. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés bc) alpontjára figyelemmel a (4) bekezdés b) pontja szerint minősülő csalás büntettkének kísérletében (2. tényállási pont) is. A kiszabott büntetést halmazati büntetésnek jelölte meg. A szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó rendelkezést mellőzte. A vádlottat 2 év közügyektől eltiltásra is ítélte. A feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezésből mellőzte a szabadságvesztés esetleges végrehajtására való utalást. A tanúl magánfél részére fizetendő kártérítés összegét 5.000.000 Ft-ban, az illeték összegét 300.000 Ft-ban határozta meg. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[5] A másodfokú bíróság ítélete ellen a Fővárosi Főügyészség Bfel.9672/2015/5. számú átiratában jelentett be fellebbezést kizárólag a másodfokú bíróság ítéletének az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálatával érintett része tekintetében a vádlott terhére súlyosítás végett, a kiszabott szabadságvesztés büntetés és közügyektől eltiltás tartamának felemelése érdekében. A fellebbezésben írtak szerint a másodfokú bíróság a felülbírálat eredményeként ugyan megállapította a vádlott bűnösségét további bűncselekményben, valamint a tényállás 1. pontjában írt csalás büntettkének minősített cselekményt is súlyosabban minősítette, mégsem tartotta szükségesnek a kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamának a felemelését. Emiatt az alkalmazott szankciót összességében indokolatlanul enyhének, a büntetési célok elérésére alkalmatlannak tartotta. A súlyosító körülmények alapján kérte a másodfokú bíróság által alkalmazott szankció súlyosítását.

[6] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.674/2020/3. számú átiratában az ügyész másodfellebbezését fenntartotta. Az átiratban kifejtettek szerint a törvényszék az ügyiratok alapján törvényesen egészítette ki, illetve helyesbítette az 1. számú tényállást, továbbá ténybeli következtetéssel helyesen állapította meg eltérő módon a 2. számú tényállást, amelyek így teljes egészében hiánytalanná és a harmadfokú eljárás során is irányadóvá váltak. Álláspontja szerint a törvényszék az elsőfokú bíróság téves következtetésével szemben helyes következtetés eredményeként állapította meg a 2. számú tényállási pont vonatkozásában a vádlott bűnösségét a csalás büntette kísérletében, mivel a vádlott a visszafizetés szándéka nélkül telefonon a korábbi kölcsönei visszafizetése címén 1 millió Ft-ot kért kölcsön a sértettől, azonban a megbeszélte helyen a sértett nem jelent meg, így a kért készpénz nem került átadásra. Kiemelte a nyomatékos súlyosító körülményeket (idős és beteg sértett állapotának kihasználásával, huzamos időszakon keresztül történt végrehajtás, részben társtettesként és folytatólagosan történt megvalósítás), amelyek a 2 évtől 12 évig terjedő büntetési tételkereten belül súlyosabb, a középértékhez közelítő tartamú szabadságvesztés, és a főbüntetéssel arányos közügyektől eltiltás kiszabását teszik indokoltá.

[7] A védő fellebbezésének írásban benyújtott indokolásában felvázolta, hogy a törvényszék az 1. és 2. pontokban szereplő tényállások esetén milyen módosításokat hajtott végre. Hangsúlyozta, hogy a változtatásokat a másodfokú bíróság bizonyítás felvétele nélkül végezte el. Az 1. tényállási pont tekintetében vitatta a másodfokú bíróság részéről történő kárösszeg megállapítását, álláspontja szerint a kár összecszerűségét kizárólag a sértett vallomására lehetne alapítani, amely következtelen volt. Vitatta az ügyészség és a bíróság okirati bizonyítékok elfogadásán alapuló kár összeg megállapítását. Hangsúlyozta, a vádlott tekintetében sem az elkövetés időszakában sem a későbbiekben vagyongyarapodást nem lehetett felmutatni. Nézete szerint ugyancsak a kárösszeg másodfokú ítélet szerinti

kiszámításának logikáját cáfolta, azt erősen aggályossá tette, hogy a sértett 2014 májusában áruvásárlási hitelt vett fel. A sértett havi kiadásainak pontos ismerete hiányában a kár mérték súlyosabb minősítést megalapozó mérlegelését kifogásolta.

[8] A védő a tényállás 2. pontjában írt cselekménnyel kapcsolatban a kerületi bíróság indokolásával értett egyet. Logikai ellentmondást látott abban, hogy a törvényszék a terhelt bűnösségét alátámasztó bizonyítékként értékelte, mely szerint a sértettnek telefonáló személy olyan információk birtokában volt, amelyet a vádlotton kívül ismeretlen személy nem tudhatott, eközben a törvényszék a korábbi cselekmények tekintetében az ismeretlen társsal történő közös elkövetést állapított meg. A büntetés kiszabása körében utalt a rendkívüli időmúlásra, arra, hogy a terhelt több mint 5 év óta áll büntetőeljárás hatálya alatt. Vitatta a kár összeg nagyságának súlyosító körülményként történő figyelembevételét, mivel álláspontja szerint a megállapított kár az első tényállási pont vonatkozásában megegyezik a bűncselekmény jogi minősítését megalapozó értékhatár alsó tételével (5.000.000 Ft), amely inkább enyhítő körülmény.

[9] A kifejtettek alapján elsődlegesen a másodfokú ítélet megváltoztatását, másodlagosan a kiszabott büntetés enyhítését kérte.

[10] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezések elbírálására a vészhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készültségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 211. § (1) és (2) bekezdésére figyelemmel a (7) bekezdése alapján tanácsulást tűzött ki, és az ügyet a veszélyhelyzet során érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedések újbóli bevezetéséről szóló 112/2021. (III. 6.) Kormány rendelet (Veir. II.) 38. § (1) bekezdése alapján tanácsulésen bírálta el figyelemmel arra, hogy a vádlott és védője sem kérték a nyilvános ülés kitűzését.

[11] Az ítéltáblának először abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a jelenleg hatályos büntető eljárási szabályokra figyelemmel van-e helye harmadfokú eljárás lefolytatásának. A Be. 615. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróságéval ellentétes döntése esetén. A (2) bekezdés a) pontja szerint ellentétes döntés, ha a másodfokú bíróság olyan vádlott bűnösségét állapította meg, vagy olyan vádlott kényszergyógykezelését rendelte el, akit az elsőfokú bíróság felmentett, vagy vele szemben az eljárást megszüntette.

[12] A vizsgált ügyben a másodfokú bíróság a tényállás 2. pontjában írt cselekmény miatt elítélte az első fokon felmentett vádlottat, tehát olyan vádlott bűnösségét állapította meg, akit az elsőfokú bíróság felmentett, így a fenti törvényhely alapján megnyílt a harmadfokú eljárás jogi lehetősége.

[13] A Be. a 615. § (3)-(4) bekezdéseiben szerepelnek a fellebbezés korlátai. A 615. § (3) bekezdése szerint a fellebbezés sérelmezheti

a) az ellentétes döntést, illetve

b) kizárólag az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálatból eredő, az 583. § (3) bekezdésében meghatározott rendelkezést vagy indokolást. (a kiszabott büntetés neme, mértéke, tartama, egyszerűsített felülvizsgálattal érintett kérdések)

[14] A Be. 615. § (5) bekezdésére figyelemmel a másodfokú ítéletnek a (3) bekezdésében meghatározottakon kívüli rendelkezése, illetve része ellen nincs helye fellebbezésnek.

[15] A felülbírálat terjedelmét a Be. 618. §-a határozza meg. Ennek (1) bekezdése szerint a harmadfokú bíróság

a) a másodfokú bíróság ítéletének

aa) a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését,

ab) azon rendelkezését, illetve részét, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének a sérelmezett ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett, és

b) az elsőfokú és a másodfokú bírósági eljárást

arra tekintet nélkül bírálja felül, hogy ki, milyen okból fellebbezett.

[16] A fentiek alapján a harmadfokú bíróság a felülbírálat során a fellebbezéstől függetlenül vizsgálja, hogy az eljáró bíróságok – mind az első fokú, mind a másodfokú eljárás során – megtartották-e az eljárási szabályokat.

[17] A Be. § 618. § (3) bekezdés a) pontja alapján akkor, ha a 615. § (3) bekezdése szerinti fellebbezést a harmadfokú bíróság alaposnak találja, az ítélet fellebbezéssel nem érintett része tekintetében is felülbírálja az 590. § (5) bekezdés a) pont a)-c) pontjában meghatározottakat, azaz

– az elsőfokú bírósági eljárásnak a feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező, így a 607. § (1) bekezdése, valamint a 608. § (1) bekezdése szerinti esetleges eljárási szabálysértéseket,

– a bűnösség megállapítására vonatkozó rendelkezést csak akkor, ha a terheltet fel kell menteni, vagy vele szemben az eljárást meg kell szüntetni,

– továbbá a bűncselekmény minősítésére vonatkozó rendelkezést.

[18] A harmadfokú bíróság az ügyészi fellebbezést, de a vádlott és védője fellebbezését sem tartotta alaposnak.

[19] A vizsgált ügyben a másodfokú bíróság a tényállás 2. pontjában írt cselekmény alapján a vádlott bűnösségét a tényállás 1. pontjában írt cselekménnyel anyagi halmazatban álló további csalás büntetében állapította meg, így nem pusztán a minősítés, hanem a bűnösség kérdésében döntött eltérően, ami megteremtette a harmadfokú felülbírálat lehetőségét.

[20] A felülbírálat terjedelme a 2. tényállási pontban szereplő csalás büntette kísérletében [Btk. 373. § (1) bekezdés (2) bekezdése b) pont bc) alpont (4) bekezdés b) pont] történő bűnösség megállapítására, a büntetés kiszabására terjedt ki, mivel a fellebbezések a másodfokú ítéletnek az ellentétes döntését, továbbá azokat a rendelkezéseit sérelmezték, amelyeket az elsőfokú bíróság ítéletének sérelmezett ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett.

[21] A felülbírálat terjedelme tehát korlátozott volt, az nem terjedhetett ki a másodfokú bíróság ítéletének az ellentétes döntésen kívül eső, a tényállás 1. pontjában szereplő cselekmény felülbírálatára, amelynek megállapítását a védő fellebbezésében szintén sérelmezett. Az ítélet fellebbezéssel nem érintett részének felülbíráltára a Be. 618. § (3) bekezdése alapján sem nyílt jogi lehetőség figyelemmel arra, hogy az ítéltábla a vádlott terhére és javára bejelentett fellebbezést sem tartotta alaposnak. Így nem vizsgálhatta a tényállás 1. pontjában szereplő csalás elkövetőjének személyére tett, az ismeretlen elkövetők személyére utaló ténymegállapítást, a csalás összecszerűségének a megnövelését, miként a módosított tényálláshoz igazodó súlyosabb büntetési tételkeretet eredményező súlyosabb minősítés megállapítását sem.

[22] Az ítéltábla a felülbírálat során mindenekelőtt az eljárási szabályok elsőfokú és másodfokú eljárás során való betartását vizsgálta felül. Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú, valamint a másodfokú bíróság is a perrendi szabályok maradéktalan betartásával folytatta le az eljárását.

[23] A harmadfokú bíróság a határozatát arra tényállásra alapítja, amely alapján a másodfokú bíróság az ítéletet meghozta, kivéve, ha a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel érintett ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan [Be. 619. § (1) bekezdés]. A harmadfokú bíróság kizárólag a fellebbezhető ítéleti rendelkezés kapcsán vizsgálja a tényállás megalapozottságát, a fellebbezéssel nem érintett bűncselekmény tekintetében ezt nem vizsgálhatja (EBH 2018. B. 27. V. ,VII.).

[24] A törvényszék az ellentétes döntéssel érintett 2. pontban szereplő tényállást érintően az elsőfokú bíróságtól eltérő tényállást rögzített, nevezetesen az elsőfokú bírósággal szembeni helytelen ténybeli következtetés helyesbítésével azt állapította meg, hogy 2015. augusztus 13-án és augusztus 26-án telefonon keresztül a sértettel kapcsolatot felvevő személy, – aki a sértettől ismételten pénzt, mégpedig 1.000.000 forintot kért – a vádlottal azonos személy volt.

[25] Mivel a 2. pontban szereplő másodfokú ténymegállapítás megalapozottságához kétség nem fért, ezért a harmadfokú bíróság határozatát a Be. 619. § (1) bekezdése alapján a másodfokú bíróság által megállapított, megváltoztatott tényállásra alapította.

[26] A fenti ténymegállapítás alapjául a másodfokú bíróság helyesen értékelte tanú sértettnek a 2015. augusztus 18-án tett nyomozati vallomását. Ekkor a sértett a korábbi határozatlanságával szemben határozottan, biztosan állította, hogy ugyanaz a férfi hívta 2015 augusztusában, mint korábban. A hangfelismerés tekintetében a törvényszék meggyőző érvként hivatkozott arra, hogy a sértett hang felismerését a vádlottal korábban több száz alkalommal telefonon bonyolított, illetve személyesen történő beszélgetés ténye kétségtelenné tette. Ezen túlmenően a cselekmény vádlottal szembeni további bizonyítéka volt, hogy a telefonáló a sértett személyéhez kötődő adatokról, és a korábban elkövetett cselekmény részleteiről rendelkezett részletes ismeretekkel, amelyekről a vádlotton kívülálló személynek még a vádlott elmondása alapján sem lehetett ismerete. Ezek közé tartozott a sértett telefonszámának, lakcímének, továbbá annak a ténynek az ismerete is, hogy a sértett lakóhelye közel feküdt a bevásárló központ neve bevásárlóközponthoz. A cselekmény vádlott általi elkövetését megerősítő lényeges szempont volt az is, hogy a bevásárló központ neve bevásárlóközpontban a vádlott a sértettel korábban többször találkozott, az egyik ilyen találkozásról egy telefonnal készített videó felvétel is szerepelt a bizonyítás anyagában. A telefonáló személy tisztában volt a korábbi cselekmény fontos részleteivel, hiszen a már kölcsönként és kapott pénzösszegek visszafizetésének ígéretével próbálkozott újabb összeghez jutni, ami szintén azt a következtetést erősítette, igazolta, hogy a telefonáló személy azonos volt a vádlottal, aki pedig a számos bizonyítékkal alátámasztott 1. tényállásban szereplő cselekmény kétséget kizáró elkövetője volt.

[27] A fent kifejtettek miatt nem értett egyet a harmadfokú bíróság a védőnek logikai ellentmondást felvető érvelésével; (amennyiben ismeretlen elkövető társ vett részt az 1. pontban írt cselekmény részben, akkor miért kizárt, hogy a 2. pontbeli cselekmény végrehajtója is ismeretlen személy volt). A másodfokú bíróság megalapozott, meggyőző érvekkel támasztotta alá azt a meggyőződését, amely igazolta, hogy 2015 augusztusában a sértettnek ismételt telefonáló a vádlottal azonos személy volt.

[28] Nem tévedett tehát a másodfokú bíróság, amikor az elsőfokú bíróság helytelen ténybeli következtetésével szemben helyes ténybeli következtetéssel a telefonáló személyt azonosította a vádlott személyével.

[29] A másodfokú bíróság helyesen minősítette a 2. pontbeli cselekményt csalás büntette kísérletének, a minősítést mindössze annyiban kellett pontosítani, hogy a Btk. 373. § (2) bekezdésénél annak b) pontját is fel kellett tüntetni.

[30] Egyetértett a harmadfokú bíróság a cselekmény üzletszerűként történő minősítésével is. A Btk. 6. § (2) bekezdése szerinti folytatólágossággal szemben a Btk. 459. § (1) bekezdés 28. pontja szerinti üzletszerűség esetében nem feltétel a rövid időközönként történő elkövetés, valamint az elkövető egységes akaratelhatározása sem, pusztán a rendszeres haszonszerzésre törekvés szükséges, ami az ugyanolyan vagy hasonló jellegű cselekmények haszonszerzési célzattal történő ismételt megvalósítása esetén állapítható meg. Az első és második csalási cselekmény között eltelt több mint egy év ellenére a haszonszerzési célzat rendszeressége megállapítható volt, így nem tévedett a másodfokú bíróság, amikor az e pontban írt cselekménynél az üzletszerűséget mint minősítő körülményt megállapította.

[31] A harmadfokú bíróság a vádlott javára értékelte a cselekmény óta a vádlott magatartásán kívül álló további jelentős időmúlás tényét, hiszen a cselekmény elkövetése óta több mint öt év, az elsőfokú ítélet meghozatala óta is két év eltelt. Ilyen mértékű időmúlás hiányában kétségtelen súlyosabb büntetés kiszabása lenne indokolt a vádlottal szemben, e nyomatékos enyhítő körülményre figyelemmel azonban a harmadfokú bíróság a büntetés lényeges súlyosítását már nem látta lehetségesének.

[32] A bűnösségi körülmények alapján a harmadfokú bíróság osztotta a másodfokú bíróság álláspontját, mely szerint a számottevő és jelentős súlyosító körülményre (a sértett idős kora, betegsége, a cselekmény hosszú időn át tartó, folytatólágos elkövetése, a hasonló jellegű, idők sok sérelmére elkövetett csalási cselekmények elszaporodottsága) figyelemmel nem indokolt a szabadságvesztés végrehajtásának próbaidőre való felfüggesztése, a Btk. 79. §-ában írt büntetési célok kizárólag végrehajtandó szabadságvesztéssel érhetők el. A harmadfokú bíróság a büntetési tételkeret alsó határával megegyező tartamú szabadságvesztés további enyhítését sem tartotta indokoltnak éppen a súlyosító körülmények száma és súlya miatt. A vádlottal szemben két évnél enyhébb szabadságvesztés kiszabására kizárólag enyhítő szakasz alkalmazásával lenne lehetőség, ami a büntetés kiszabásánál értékelt körülmények alapján nem indokolt.

[33] A fent írtakra figyelemmel a harmadfokú bíróság - mivel a fellebbezések alaptalanok voltak - a Fővárosi Törvényszék 20.Bf.9520/2019/16. számú ítéletét a minősítés pontosításával — a Be. 623. §-a alapján helybenhagyta.

Dr. Hrabovszki Zoltán s.k. a tanács elnöke, **Dr. Halász Etelka s.k.** előadó bíró, **Dr. Németh Nándor s.k.** bíró

A Fővárosi Törvényszék 20.Bf.9520/2019/16. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla 4.Bhar.198/2021/13. számú ítélete folytán 2021. év március hó 9. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2021. év március hó 9. napján

Dr. Hrabovszki Zoltán s.k.

a tanács elnöke